

[Azet Ivan Pedersen.]

bat, der har været om spørgsmålet, i sin kritik af udviklingen på boligområdet i stor udstrækning har været negativ i sin form og subjektiv i sin konklusion og har syntes i højere grad at skulle tjene agitatoriske formål end rent saglige. Hvad mener man f. eks. om følgende uddrag af den nytårsoversigt i Fyens Stiftstidende, som jeg med den højtærede formands tilladelse gerne vil citere:

„Hvorledes er det f. eks. gået med et for tusinder og atter tusinder af landsmænd så afgørende problem som boligpolitikken? Heller ikke her manglede det jo på store ord og fede løfter, da de gode tiders regering tog tøjlerne; men hvad er der sket? Det er jo, når det kommer til stykket, dansk politiks største tragedie — og de regerendes frygtelige ansvar — at vi, hvad angår boligproblemet, ikke er nået et eneste skridt fremad siden krigen, skønt vi, ikke mindst hvor den nuværende boligminister har haft mulighed for at præge forholdene, har boret os længere og længere ind i restriktioner, forordninger, reguleringer — kort sagt boligsocialisme.“

Det er jo bemærkninger, der er så aldeles blottet for saglighed eller kendskab til de virkelige forhold, at kommentarer er aldeles overflødige, og de kan under ingen omstændigheder rokke ved min indstilling: at jeg for mit vedkommende gerne vil medvirke til en saglig drøftelse og bedømmelse af problemerne.

Jeg kan således erklære mig tilfreds med den redegørelse, som den højtærede boligminister lige har givet folkettinget. Den er i sig selv et værdigt svar på indholdet i det citerede, og jeg kan på mit partis vegne takke boligministeren ikke alene for redegørelsen, men også for det initiativ og den saglighed, hvormed ministeren hidtil har administreret boliglovgivningen, og hvorved han har medvirket til en forøgelse af boligbyggeriet.

I den lige før omtalte debat og i den kritik, oppositionen fremfører, synes én tilbøjelighed at være fremherskende: at forveksle årsag og virkning; thi sandheden er jo den, at den udvikling, som har fundet sted, siden vi ændrede boligloven og leje-loven i december 1958, var der ingen som

på det tidspunkt kunne forudse, idet den blev en konsekvens af udviklingen også på andre områder.

Den stigning i befolkningens indtægter, som har fundet sted siden da, skabte lyst til et vel nok velbegrundet udvidet boligforbrug, hvorved man øgede et i forvejen stort og udækket boligbehov, således at efterspørgslen steg yderligere.

Den ovenfor nævnte lovrevision indeholdt en bestemmelse om, at lejen i alt nybyggeri frit kunne ansættes, og at nye kreditinstitutter kunne etableres, og disse to komponenter i forbindelse med det lige nævnte forhold satte fart på byggeriet, også på spekulationsbyggeriet, med alle de konsekvenser, også ubehagelige, som dette indebar, nemlig kolossale stigninger i grundpriserne, særlig i hovedstadsområdet, og stigninger i selve byggepriserne — håndværkerkonsortier er som bekendt aldrig billige.

Resultatet blev meget høje huslejer, som ikke alene skulle dække kostprisen ved byggeriet, således som det er skik i det sociale byggeri, men tillige dække en vis risiko og en betydelig profit. Man var i 1958 så optaget af — som man sagde — at frigøre sig for statens indflydelse og investeringer i byggeriet. Hvad blev der ikke sagt af uhyrligheder herom under valgkampen i 1957? Og socialdemokratiet måtte efter valget gøre, hvad jeg vil kalde en dyd af nødvendigheden.

Enhver kan i dag se, at udviklingen, trods en stærk stigning i antallet af nybyggede lejligheder, ikke på alle områder har været heldig, og den offentlige debat er da også udtryk herfor. Men som allerede antydnet var de politiske forhold i 1958 af en sådan karakter, at der ikke kunne opnås andre resultater end dem, loven blev udtryk for, og som ved en streng juridisk fortolkning ikke levede boligministeren nogen mulighed for at lade det almennyttige byggeri få en rimelig chance for en virksomhed, der på fornuftig måde kunne opfylde lovens formålsparagraf.

Hvis man ikke er helt fremmed for den tanke, at samfundet har en vis social pligt på boligområdet ligesom på andre områder, må man vistnok have lov at sætte et spørgsmålstegn ved, om det var klogt, at det forretningsmæssige byggeri fik lov til at ud-